

İLETİŞİM KURAMLARINDA ve EĞİTİMİNDE ALTERNATİFLER KOLOKYUMU
Yeni Medya ve İletişim Bölümü Oturumu
13 Mayıs 2022

Oturum Katılımcıları:

- Özlem OZAN ÖZARSLAN (Oturum Başkanı)
- Sevda ALANKUŞ
- Huriye TOKER
- Eylem YANARDAĞOĞLU
- Bilge ŞENYÜZ
- Ümit ALAN
- Gizem KIZILTUNALI SONYOL
- Aysun AKIN
- Hakan TUNCEL
- Tülay Görü DOĞAN
- Nur Betül ÇELİK
- Furkan Eren BAYSEL
- Nadire MATER
- Simge GÖKBAYRAK
- Dilek GAPPI

Oturum Gündemi:

- Sektörün mevcut durumu nedir ve nereye evrilmektedir?
- Bu çerçevede (İlgili bölüm) eğitiminde bilgi, beceri ve yetkinlikler kazandırılırken; kuramsal bilgi, genel kültür, yaratıcılık, teknik beceriler ile ilgili içeriklerin dengelenmesi için öneriler nelerdir?
- Sektörde son yıllarda gözlemlediğimiz teknolojik değişim ve öngörülen evrim çerçevesinde, bölümlerimizin eğitim yapısını nasıl değiştirmelidir?
- Alanında üniversite eğitimi almış bir gençten bütün iş süreçleri içinde hangi bilgi ve becerilere ve hangi davranış özelliklerine (başlıca niteliklere) sahip olması beklenmelidir?
- Yeni nesil öğrencilerin iletişim sektörüne uyumu ve etkilerine yönelik öngörüler nelerdir?

Oturum Akışı:

İletişim Kuramlarında ve Eğitiminde Alternatifler Kolokyumu, ikinci günü ilk oturumunda Yeni Medya ve İletişim Bölümüne ilişkin konular tartışılmıştır. Oturumun moderatörlüğü, Yeni Medya ve İletişim Bölüm Başkanı Doç. Dr. Özlem OZAN ÖZARSLAN tarafından yürütülmüştür. Oturumda, sektörün mevcut durumu, geleceği, ne yöne evrileceği ve iletişim eğitimine ilişkin öngörüler ve değerlendirmeler kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır.

Oturum başlarken, öncelikle yeni medya kavramına ilişkin tanımlar (emerging media, sosyal ağ medyası, vb.) ve bakış açıları (şemsiye kavram, günümüzdeki medya, medya, vs.) konusunda her bir katılımcı görüşünü dile getirmiştir. Genel bir bağlam üzerinden ortak bir tanım üzerinde karar kılmanın güç olduğu, medya kavramını yeni medya üzerinden tanımlamanın kısıtlayıcı olabileceği konusu üzerinde durulmuştur. Ayrıca, yeni medyayı yorumlarken teknolojik belirleyicilikle yaklaşmanın ve araç olmaktan çıkarmanın sınırlandırıcı olabileceği de ifade edilmiştir. Bu durumda,

Reklamcılık, Radyo, Televizyon ve Sinema, vb. alanlar da dijitale evrilirken Yeni Medya bölümlerini farklı kılan ne olacak sorusuna yanıt aranmıştır. Dolayısıyla, bölüm isimleri belirlenirken kapsayıcı sınırlar konusunda karar merciinin kim olması gerektiği sorusu da gündeme gelmiştir.

Yeni medya alanında sektörün durumu ele alınırken, platformların sahipliği konusu da tartışmaya açılmıştır. Platformlar üzerindeki regülasyonlar Amerika örneği üzerinden irdelenmiştir. Söz konusu platformlarda iç regülasyonlara doğru bir yönelmenin olabileceği ifade edilmiştir. Sosyal medya platformlarının geleceğinin de bu bağlama göre şekilleneceği, dolayısıyla, yeni medya öğrencilerinin de söz konusu moderasyon içerisinde değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. İç moderasyona gidildiğinde ülkelerde bir insan kaynağına gereksinim duyulacağı için, öğrencilerin aynı zamanda eğitmen olarak yetiştirilip yetiştirilemeyeceği sorusuna yanıt aranmıştır. Ayrıca, dijital medya okuryazarlığı eğitiminin ve etiğin çok daha erken yaşlarda başlaması gerektiği vurgulanmıştır. Söz konusu eğitimlerin, okullarda verilmesi yerine, ağlar üzerinden paylaşılmasının daha uygun olabileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte, etik sözcüğünün “standart getirmek” ve belli bir eylem biçiminin önceden belirlenmiş normlarını yaratmak anlamına geldiği vurgulanarak etik kavramı tüm yönleriyle tartışılmıştır. Topluma karşı ahlaki sorumluluk, troller, vb. konular bu tartışmanın çerçevesini oluşturmuştur.

Ek olarak, sosyal medyada ifade özgürlüğü ve algoritma hakkında da konuşulmuştur. İnsanlara, algoritma seçme şansının tanınması gerektiği konusunda fikir birliğine varılmıştır. Şeffaflık, yapay zekâ, insan – makine iş birliğinin ön planda olduğu bir dönemin içerisinde olduğumuz ifade edilmiş ve eğitime olan yaklaşımların, psikoloji ve felsefi bakış açılarını da destekleyecek şekilde yapılandırılması gerektiği konusunda görüş birliği sağlanmıştır. Ayrıca, yeni medya bölümlerinin yaklaşımsal olarak birbirinden oldukça farklı olduğu, bir ortaklığın söz konusu olmadığı belirtilmiştir. Kimi bölümlerin gazetecilik odaklı ilerlediği, kimi bölümlerin ise girişimcilik ya da sosyal medya temelli ilerlediği ifade edilmiştir. Dolayısıyla, söz konusu bölümlerden mezun olanların ne olacağı konusunda da bir netlik, bir uzlaşma olmadığı dile getirilmiştir. Algoritmalara müdahale edecek bir yazılımcı yetiştirilemediği için, bu alanda etkin olabilmenin çok mümkün olmayacağı vurgulanmıştır. Algoritma boyutunun, Türkiye’de nasıl ve ne zaman bir iş koluna dönüşeceğinin belli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm müfredatında, temel dersler ve uzmanlık derslerinin dengesinin sağlanmasının güçlüğüne değinilmiştir. Üniversite ve YÖK ortak derslerinden dolayı bir kayıp yaşandığı ve dolayısıyla daha genel bir eğitimle temel becerilerden fazlasının verilemediği ve uzmanlaşmanın ise proje derslerine ya da lisansüstü eğitime bırakıldığı konusu ifade edildi. Bununla birlikte, her konuya ilişkin ders açmanın bazı becerilerin ve düşünce kabiliyetinin geliştirilmesine katkı sağlayamadığı da bildirilmiştir. Bu noktada, dersler arasında bağlantıların kurulmasının, ders içeriklerinin öğrenci için uygun hale getirilmesinin önemine de dikkat çekilmiştir.

Yukarıda sözü edilen konular çerçevesinde, uygulanmakta olan yeni bir proje tabanlı eğitim modeli örneğinden söz edilmiştir. Derslerin tamamen bir proje üzerinden işlendiği, teorik bilginin bir modül içerisinde verildiği, bir endüstri içerisinde bir firma/ajans/STK üzerinden ilerlendiği açıklanmıştır. Bununla birlikte, analitik düşünceye açık olmayan, ezberci bir eğitim sisteminden öğrencilerden alınan geribildirimlerin çok olumlu olmadığı da belirtilmiştir. Öğrenci isteğinin/motivasyonunun söz konusu eğitim modelinde belirleyici bir unsur olduğu konusunda fikir birliğine varılmıştır. Buna ek olarak, iletişim eğitiminde felsefenin farklı alanlarına ilişkin farkındalık sahibi olmanın önemli olduğu vurgulanmıştır. Felsefi düşünme, analiz ve sentez yapabilmenin, bir haberin doğru olup olmadığını anlayabilmenin iyi bir felsefe ve estetik eğitimi almakla ilgili olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, zihin felsefesi ve araştırma eğitiminin de yine iletişim

eğitiminde önemli bir yere sahip olduğu belirtilmiştir. Ek olarak, sözü edilen tüm bu süreçlerde, eğitimcinin varlığının, haklarının da önemli bir yere sahip olduğu belirtilmiştir. Son olarak, eleştirel düşünce ve anlatı oluşturma konusunda var olan sorunları aşmak için eleştirel düşünme ve edebiyat derslerinin de müfredatta yer alabileceği önerilmiştir.

Sonuçlar:

Oturumda yürütölen tartişmaların doğrultusunda ulaşılan sonuçları; yapay zekâ ve büyük veri etkisi, Kuram-uygulama (Teori ve Pratik) ikiliğinin anlamsızlaşması ve proje tabanlı eğitim, Hak-duyarlı bütönsel bakış açısı olmak üzere üç başlık altında toplayabiliriz.

Yapay Zekâ Ve Büyük Veri Etkisi

İletişim mecraları olarak kullandığımız platformlarda üretilen veri; hız (velocity), hacim (volume), değer (value), çeşitlilik (variety) ve doğruluk (veracity) bakımında yüksek yoğunluklu ve ivmeli bir değerim içerisinde-dir. Büyük veri olarak adlandırdığımız bu yapıdan anlamlı bilgi üretebilmek insan zihninin kabiliyetlerinin ötesinde olduğundan söz konusu veriyi işleyebilmek için algoritmalara ve otomasyona ihtiyaç duymaktayız. Günümüzde yapay zekâ olarak karşımıza çıkan algoritmik kültür; filtre balonu, yankı odaları, algoritmaya dayalı ırkçılık, kişisel verilerin ticarileşmesi, manipölasyon, agresif pazarlama yöntemleri bağlamında yaniltıcı içerikler gibi kendine özgü etik problemleri de beraberinde getirmiştir.

Devletlerin veri yönetimini kendi politikalarına göre belirlemek istemesi, bu bağlamda platformlara ölkelerin iç hukukuna göre düzenleme yapma yönünde baskı yaptıkları gözlemlenmektedir. Maruz kaldıkları iç moderasyon baskısından dolayı platformların bütönsel ölkelerde ölkenin bağlamında göre içerik moderasyonu yapacak kadrolara ihtiyaç duyacağı ön görölmektedir. Yeni medya ve iletişim bölümü mezunları bu iç moderasyonu yapabilecek şekilde yetiştirilebilir.

Yapay zeka alanındaki gelişmelerin etkisiyle makinelerin iletişiminin insansılaşması, insan iletişiminin makineleşmesi durumu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda insan makine etkileşimi kuramları ile post-hümanist yaklaşımlar iletişim kuramları bağlamında müfredatta yedirilmelidir.

Kuram-Uygulama (Teori Ve Pratik) İkiliğinin Anlamsızlaşması Ve Proje Tabanlı Eğitim

Bilgi toplumunda her bireyin sahip olması gerek temel yeterliklerden biri, ürettiği bilgiyi paylaşabilmektir. Yeni medya ve iletişim alanında gerek görsel, gerek yazılı gerekse işitsel bilgi üretebilme yeterliliği mezunlarımız için olmazsa olmazlar arasındadır. Bu bağlamda müfredatlarda kuram ve uygulama ikiliği terk edilip iki unsuru da kapsayacak şekilde proje temelli yaklaşımlar benimsemelidir.

Hak-Duyarlı Bütönsel Bakış Açısı

Yeni medya ve iletişim mezunlarının felsefe, sosyoloji ve psikoloji alanlarında donanımlı, hak duyarlı iletişimi benimsemiş, eleştirel bireyler olarak mezun olabilmeleri için söz konusu kavramların ders olarak değer tüm müfredatta yerdirilerek bütönsel bir yaklaşımla ele alınması gerekir.

Platformların kullandığı algoritmalar, alanda çalışan yazılımcılar tarafından geliştirilmektedir. Algoritmaların hak duyarlı yaklaşım konusunda eğitilmesinde yeni medya uzmanları yazılımcılarla çalışabilir.